

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW PAŃSTWOWYCH GOSPODARSTW ROLNYCH I ROLNICTWA

z dnia 24 października 1956 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze ciągników rolniczych.

Na podstawie art. 3 ust. 2 dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. Nr 52, poz. 260) zarządza się, co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. Rozporządzenie niniejsze dotyczy bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze ciągników używanych w gospodarstwach rolnych.

§ 2. 1. W charakterze kierowcy ciągnika wolno zatrudniać jedynie osoby przeszkolone w tym zakresie i posiadające prawo kierowania ciągnikiem.

2. Kobiety posiadające kwalifikacje określone w ust. 1 mogą być dopuszczone do kierowania ciągnikiem na podstawie zezwolenia lekarza.

II. Urządzenia ciągników.

§ 3. 1. Części pędne ciągnika powinny być w miejscach dostępnych dla pracowników osłonięte.

2. Jeżeli kołem pasowym lub wałkiem przekładnikowym ciągnika napędza się maszyny, koło pasowe i pas oraz wałek przekładnikowy powinny być w miejscach dostępnych dla pracowników osłonięte.

§ 4. Ciągnik powinien posiadać elastyczne siedzenie dla kierowcy zaopatrzone w oparcie dla pleców oraz w osłony boczne. Osłony boczne siedzenia kierowcy nie mogą być usuwane w czasie ruchu ciągnika.

§ 5. Ciągnik powinien być zaopatrzony w sprawnie działające hamulce.

§ 6. Urządzenia elektryczne ciągników powinny odpowiadać pod względem budowy i utrzymania normom obowiązującym w zakresie urządzeń elektrycznych.

§ 7. Ciągnik powinien posiadać przepisowe światło z przodu i z tyłu oraz oświetlenie mechanizmów kontrolnych.

§ 8. Ciągnik powinien być zaopatrzony w odpowiednią gaśnicę.

§ 9. Ciągnik powinien być zaopatrzony w miarę możliwości w lusterko do obserwacji wstecz.

§ 10. Maszyny i przyczepy wolno łączyć jedynie przy pomocy sztywnych połączeń, zapobiegających najeżdżaniu maszyn i przyczep na ciągnik. Przyczepy powinny być zaopatrzone w sprawnie działające hamulce.

III. Stan ciągników i ich kontrola

§ 11. 1. Przed rozpoczęciem pracy ciągnika brygadzysta powinien zbadać sprawność ciągnika oraz stan urządzeń ochronnych, a w szczególności stan hamulców, sprzęgieł i mechanizmu kierowniczego.

2. W razie braku brygadzysty czynności określonych w ust. 1 dokonuje kierowca ciągnika.

§ 12. Do pracy może być użyty ciągnik, którego wszystkie części oraz urządzenia znajdują się w należytym stanie. Należy zwrócić szczególną uwagę na stan i prawidłowość działania urządzeń iskrochronnych.

§ 13. Po zakończeniu pracy należy oczyścić części zewnętrzne ciągnika ze smarów i paliwa.

§ 14. Kierowca oddając ciągnik po ukończonej zmianie swemu następcy powinien powiadomić go o dostrzeżonych usterkach ciągnika oraz sprzętu pomocniczego.

IV. Obsługa i ruch ciągników.

§ 15. 1. Ciągniki powinny być zaopatrzone w urządzenia do dawania sygnałów dźwiękowych.

2. Rodzaj sygnałów dźwiękowych oraz sposób ich dawania powinien być znany obsłudze ciągnika oraz obsłudze maszyn napędzanych przez ciągnik.

§ 16. Uruchomienie i zatrzymanie ciągnika, maszyny lub narzędzia powinno być poprzedzone sygnałem dźwiękowym.

§ 17. Jeżeli ciągnik porusza maszyny lub narzędzia albo ciągnie przyczepy obsługiwane przez kilku pracowników, należy wyznaczyć jednego pracownika, który daje umówione sygnały do uruchomienia i zatrzymania ciągnika.

§ 18. Przy uruchamianiu silnika rozruchowego ciągnika przez pociągnięcie sznura zabronione jest nawijanie sznura na rękę.

§ 19. Uruchamianie silnika ciągnikowego kołbą lub kierownicą powinno być dokonywane przez osoby zaznajomione z tą czynnością.

§ 20. 1. Na ciągniku podczas jego ruchu może znajdować się tylko kierowca.

2. Na ciągniku zaopatrzonym w dodatkowe siedzenie lub stoisko może znajdować się oprócz kierowcy również pomocnik kierowcy.

3. Na maszynach i narzędziach, przewożonych lub poruszanych za pomocą ciągnika, mogą znajdować się tylko osoby obsługujące te maszyny lub narzędzia.

4. Zabrania się jazdy na zaczepach i dyszlach przyczep oraz na maszynach sprzężonych z ciągnikiem w miejscach nie przewidzianych konstrukcyjnie do przewozu obsługi.

§ 21. W czasie ruchu ciągnika zabronione jest wskakiwanie na ciągnik i zeskakiwanie z ciągnika oraz przechodzenie z niego na przyczepę lub maszynę towarzyszącą i odwrotnie.

§ 22. 1. Ciągnik należy prowadzić z szybkością odpowiednią do warunków pracy i terenu. Przy przewożeniu maszyn lub narzędzi na polu i w czasie ich pracy szybkość ciągnika powinna być dostosowana do szybkości, z jaką może poruszać się dana maszyna lub narzędzie.

2. Przed ostrymi zakrętami, na stromych zboczach i na nierównym terenie, jak również przed użyciem hamulców, należy odpowiednio zwolnić jazdę ciągnika.

3. Przy zjeżdżaniu po pochyłości ciągnik należy prowadzić z odpowiednio zmniejszoną szybkością.

4. Zabronione jest zjeżdżanie po pochyłości przy wyłączonych biegach i zgaszonym silniku.

§ 23. 1. W czasie jazdy ciągnika w transporcie podwójne pedały hamulcowe powinny być zawsze połączone.

2. Przy zjeżdżaniu po pochyłości kierowca powinien być przygotowany do natychmiastowego użycia hamulców.

§ 24. Kierowca prowadzący ciągnik na drogach powinien przestrzegać przepisów o ruchu pojazdów na drogach publicznych.

§ 25. 1. Kierowcy nie wolno odchodzić od ciągnika, jeśli silnik ciągnika jest w ruchu.

2. Pozostawiając ciągnik bez dozoru kierowca powinien zatrzymać silnik i zahamować ciągnik.

3. Gdy ciągnik znajduje się na pochyłości, należy podłożyć pod jego koła kliny lub kamienie oraz włączyć bieg pierwszy lub bieg wsteczny zależnie od tego, w jakim kierunku do pochyłości ustawiony jest ciągnik.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do przyczep.

§ 26. Regulowanie mechanizmów i urządzeń ciągnika oraz maszyn towarzyszących powinno być wykonywane w czasie postoju ciągnika i maszyn. Wchodzenie pod ciągnik w czasie ruchu silnika jest zabronione.

§ 27. 1. Nie wolno używać ciągnika w pobliżu miejsc, w których znajdują się wybuchowe pyły, pary lub gazy.

2. Silników ciągników nie wolno uruchamiać w pomieszczeniach zamkniętych nie posiadających należytej wentylacji.

§ 28. Obsługiwanie ciągnika po spożyciu alkoholu oraz palenie tytoniu w czasie przebywania na ciągniku jest zabronione.

V. Napełnianie ciągników paliwem.

§ 29. 1. Połowy punkt zaopatrywania ciągników w paliwo powinien znajdować się w odległości co najmniej 50 m od budynków, stert, postojów furmanek, maszyn i miejsc prze-

chowywania nasion, a jego teren powinien posiadać dookoła pas ochronny zaorany o szerokości co najmniej 2 m.

2. Palenie tytoniu i używanie ognia otwartego na terenie punktu jest zabronione. Zakaz ten powinien być podany do wiadomości pracowników przez umieszczenie odpowiednich napisów.

§ 30. Beczki z paliwem powinny być szczelnie zamknięte i przechowywane oddzielnie od smarów.

§ 31. Zbiorniki z paliwem i przewody do przetaczania paliwa powinny być szczelne.

§ 32. Otwieranie beczek z paliwem przy pomocy narzędzi lub przedmiotów mogących powodować powstawanie iskier jest zabronione. Beczki należy otwierać ostrożnie i za pomocą specjalnych kluczy do tego przeznaczonych.

§ 33. 1. Zabronione jest używanie ognia otwartego i lamp ogniowo niebezpiecznych oraz palenie tytoniu przy sprawdzaniu poziomu paliwa w beczkach, zbiornikach paliwa ciągników i naczyniach przenośnych oraz przy wlewaniu paliwa do zbiornika.

2. W czasie napełniania zbiornika ciągnik powinien znajdować się w odległości co najmniej 15 m od składu paliwa.

3. Zabrania się dolewania paliwa, gdy silnik ciągnika jest w ruchu.

§ 34. Po napełnieniu zbiorników paliwem płynnym należy wytrzeć części ciągnika zanieczyszczone paliwem.

§ 35. 1. W przypadku zapalenia się płynnego paliwa płomień należy gasić przy pomocy gaśnicy pianowej lub śniegowej, worka, brezentu albo przez zasypywanie płomienia ziemią.

2. Płomienia palącej się benzyny, nafty, ropy, oleju i innych płynnych paliw nie wolno gasić wodą.

VI. Ochrona osobista pracowników.

§ 36. Kierowca ciągnika powinien posiadać odzież specjalną obcisłą i okulary ochronne.

§ 37. Kierowca ciągnika i jego pomocnik powinni po zakończeniu pracy zdjąć odzież specjalną, umyć starannie twarz i ręce, a odzież przewietrzyć. Odzież należy przechowywać w specjalnej szafce.

§ 38. Na ciągniku powinny znajdować się środki do udzielania pierwszej pomocy odpowiednio opakowane i umieszczone w skrzynce.

VII. Przepisy końcowe.

§ 39. Przepisy niniejszego rozporządzenia powinny być podane do wiadomości pracownikom zatrudnionym przy ciągnikach, a także wywieszane w formie czytelnej i trwałej w miejscach uczęszczanych przez ogół pracowników.

§ 40. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Państwowych Gospodarstw Rolnych: w z. S. Tkaczow
Minister Rolnictwa: w z. Cz. Domagała